

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 36304**Nom:** L'educació física, plàstica i musical i la seva didàctica en les necessitats educatives especials**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1339 - Grado en Maestro/a Educación Primaria	Facultat de Formació del Professorat	4	

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1339 - Grado en Maestro/a Educación Primaria	Especialista en Pedagogia Terapèutica	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MENESCARDI ROYUELA CRISTINA

RODRIGUEZ LOPEZ RAMONA

RESUM

El sistema educatiu vigent planteja un model d'escola inclusiva, front a una educació segregada. Amb la premissa anterior, aquesta assignatura té com a objectiu aportar a la Pedagogia Terapèutica uns coneixements i enfocaments específics des de les àrees d'educació física, educació plàstica i educació musical, mantenint un enfocament multidisciplinari.

En el context del pla d'estudis actual, aquesta assignatura es planteja el desenvolupament integral de competències i habilitats per a l'exercici de la labor professional observant la diversitat de l'alumnat i com atendre adequadament les seues necessitats educatives especials (NEE) des de les didàctiques específiques.

Esta assignatura contribueix al desenvolupament dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment en relació amb l'educació de qualitat (ODS 4), la igualtat de gènere (ODS 5) i la reducció de les desigualtats (ODS 10), promovent una formació docent compromesa amb la inclusió i l'equitat.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

1339 - Grado en Maestro/a Educación Primaria

Obligació de cursar simultàniament l'assignatura

36300 - Intervenció en discapacitat intel·lectual
36301 - Autorregulació i problemes de conducta
36302 - Intervenció en discapacitats sensorials i motrius
36303 - Intervenció en trastorns de l'espectre autista

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Sense requeriments previs

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1305 -

Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

1339 - Grado en Maestro/a Educación Primaria

Afavorir el desenvolupament del xiquet o xiqueta amb necessitats educatives especials mitjançant una educació física adaptada a les necessitats que tinga i l'ús de l'expressió musical i plàstica.

Afavorir la integració d'estudiants amb necessitats educatives especials en la comunitat escolar.

Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; multiculturalitat i interculturalitat, i inclusió social.

Aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes

d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Capacitat per a prevenir, detectar i actuar davant de violències sexuals en l'àmbit educatiu, conforme a la Llei orgànica 10/2022.

Col·laborar en la detecció i valoració de necessitats educatives especials.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Comprometre's amb el desenvolupament professional docent i amb la formació contínua adaptada als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.

Conèixer els instruments que les tecnologies de la informació i la comunicació oferisquen per al tractament educatiu de la diversitat.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i comprendre, des de la perspectiva educativa, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diverses necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer i valorar de manera crítica els fonaments de diverses tècniques d'intervenció.

Conèixer les variables biològiques, psicològiques i socioambientals relacionades amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives especials d'origen divers.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Contribuir en l'organització de la resposta escolar per a satisfer les necessitats educatives especials de l'alumnat.

Desenvolupar adaptacions curriculars individuals per a atendre estudiants amb necessitats educatives especials.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Ensenyar l'alumnat i l'entorn d'aquest a comunicar-se utilitzant el sistema de comunicació més adequat a les característiques que tinguen.

Expressar-se oralment i per escrit adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Identificar i eliminar les barreres per a la inclusió de l'alumnat amb diverses capacitats i ritmes d'aprenentatge.

Promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat i la inclusió.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

Utilitzar adequadament els instruments que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament educatiu de les necessitats educatives especials.

Utilitzar adequadament els recursos públics i privats per a atendre la diversitat.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

- 1.1. • Aspectes gràfic-evolutius per a l'observació, comprensió i anàlisi de l'expressió plàstica i visual en alumnat amb necessitats educatives especials.
- 1.2. • L'expressió plàstica i visual en la formació integral de l'alumnat: desenvolupament cognitiu, sensorial i perceptiu com a fonament per a la comunicació expressiva.
- 1.3. • Factors socialitzadors i terapèutics de la comunicació a través de l'expressió plàstica i visual.
- 1.4. • Funció de les sensacions en l'àmbit motor.
- 1.5. • Desenvolupament de les capacitats perceptiu-motrius.
- 1.6. • Anàlisi del desenvolupament perceptiu i expressiu amb l'experiència musical per a alumnat amb necessitats educatives especials.
- 1.7. • Estudi de procediments d'intervenció mitjançant la interacció de la música i moviment per a millorar capacitats rítmic-motores, cognitives i de relació interpersonal.
- 1.8. • Prevenció, detecció i actuació davant violències sexuals en l'àmbit educatiu.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00

36304 L'educació física, plàstica i musical i la seva didàctica en les necessitats educatives especials

Estudi i treball autònom	60,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Les metodologies a utilitzar seran actives i cooperatives. La proposta de treball contemplarà les tres disciplines de manera conjunta, sense divisions ni separacions. L'assignatura té un caràcter pràctic i multidisciplinari. Per això caldrà combinar diferents metodologies en funció dels resultats d'aprenentatge que s'han d'aconseguir.

1. Lliçó magistral o classe d'exposició teòrica. Serà una metodologia imprescindible per a exposar i debatre coneixements teòrics, bé comuns o bé de les àrees específiques. En aquest sentit, la planificació docent consta de sessions monogràfiques i sessions interdisciplinars de cada un dels tres mòduls de l'assignatura (u per cada àrea de coneixement).

2. Tècniques de treball autònom i cooperatiu. Les farem servir per a promoure l'aprenentatge significatiu i autònom. Marcant les pautes necessàries podrà resultar al professorat més efectiva que l'autoaprenentatge o l'aprenentatge individual. Es podran implementar metodologies actives com poden ser grups de discussió, tallers, exposicions, representacions, etc.

AVALUACIÓ

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017.

L'avaluació dels diferents mòduls està fonamentada en uns aspectes comuns, que són els següents.

Avaluació contínua i formativa, aplicable tant a les activitats individuals com grupals; siguen pràctiques o teòriques. L'avaluació contínua requereix l'assistència regular a classe, d'almenys el 80% de les sessions.

Avaluació d'evidències d'aprenentatge en funció de la metodologia de les sessions.

- activitats pràctiques,
- participació activa en classe i /o en fòrums de tutoria,
- tasques de busca d'informació i investigació,
- preparació de casos pràctics,

- consulta bibliogràfica,
- disseny de propostes d'intervenció,
- elaboració de materials didàctics o recursos educatius,
- preparació d'exposicions.

Avaluació dels continguts i les competències de l'assignatura per mitjà d'examen teòric o teòric pràctic de les tres àrees: 40% de la qualificació de l'assignatura (recuperable).

El procés d'avaluació dels estudiants pot incloure l'elaboració d'un treball escrit i exposició en grup del projecte de les tres àrees proposat en l'aula (40% de la qualificació)(recuperable). En referència al treball escrit i exposició es valorarà: a) l'adequació del treball als continguts desenrotllats en classe, b) claredat en l'estructura del treball i presència d'elements curriculars com objectius, competències, metodologia, avaluació, etc., c) correcció en la redacció i l'expressió escrita, d) caràcter inclusiu de la proposta, i e) reflexió de tot el grup.

El plagiat o l'ús indegut de ferramentes d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'Article 15 del reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València. També es promou el coneixement i observació de les indicacions contingudes en la "Guia d'actuació per a l'ús responsable de la intel·ligència artificial (IA) en les activitats docents i d'avaluació a la Universitat de València en la Facultat de Formació del Professorat" en https://www.uv.es/magisdire/Calidad/Guia_actuacio_IA_UV_FFP.pdf

També es valorarà la participació individual i/o en grup, a les tres àrees, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fora d'ella (20%). La participació, al estar vinculada al comportament de l'alumnat, no pot ser recuperable en segona convocatòria ni quan no s'opta per l'avaluació continua. El professorat avisarà al començament del curs de la forma d'avaluació alternativa en aquest cas.

Serà necessari aprovar totes les parts (examen, treball grupal i participació) (mínim de 5 sobre 10) per a aprovar l'assignatura. Els i les estudiants que no superen l'assignatura en la primera avaluació tindran l'opció de presentar-se a la segona convocatòria, recuperant aquelles parts que siguen recuperables i tinguen suspeses.

L'alumnat que no s'ajuste a la dinàmica d'avaluació contínua establerta (no assistència al 80% de les sessions) tindrà que superar una prova escrita (50%) i/o el desenvolupament d'un treball teòric individual (50%). Serà necessari aprovar totes les parts (examen i treball individual) (mínim de 5 sobre 10) per a aprovar l'assignatura.

El professorat reservarà un temps en les últimes sessions presencials de l'assignatura per a l'emplenament, per part de l'estudiantat, de les enquestes institucionals d'avaluació de la docència.

BIBLIOGRAFIA

- Aliaga, R. (2011). *Superhéroes*. Anaya.
- Aranda Rendreuello, R. (Coord.). (2002). *Área de plástica en educación especial*. Pearson Educación.
- Arguedas, C. (2006). *Cuentos musicales para los pequeños*. Iberoamericana.
- Arias, D., & Vargas, C. (2003). *La creación artística como terapia*. RBA Libros.
- Arráez Martínez, J. M. (1998). *Teoría y praxis de las adaptaciones curriculares en la educación física*. Aljibe.
- Art Contemporani i Educació Especial. Xarxa d'Intercanvi entre Programes d'Educació Especial de Centres d'Art Contemporani de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània. (2010). *Arte contemporáneo y educación especial*. Centre d'Art La Panera.
- Asún, S. (2016). *Actividad física y deporte adaptado a personas con discapacidad*. Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Bell, C. (2018). *Supersorda*. Maeva.
- Blood, A. J., Zatorre, R. J., Bermudez, P., & Evans, A. C. (1999). Emotional responses to pleasant and unpleasant music correlate with activity in paralimbic brain regions. *Nature Neuroscience*, 2, 382–387.
- Brennan, W. K. (1985). *El currículo para niños con necesidades especiales*. Ministerio de Educación y Ciencia.
- Bueno Martín, M., & Toro, S. (1994). *Deficiencia visual: Aspectos psicoevolutivos y educativos*. Aljibe.
- Cango-Espin, M. J., Torres-Mayorga, K. M., Maza-Chillo, A. S., Chimborazo-Casa, C. G., & Nuñez-Naranjo, F. A. (2025). Desarrollo de habilidades motrices finas a través de actividades artísticas. *Revista Científica Retos de la Ciencia*, 9(19), 46–59. <https://doi.org/10.53877/rc9.19-547>
- Carnacea, A., & Lozano, A. (Coords.). (2011). Arte, intervención y acción social. *Mediaciones Sociales*, 9(2), 187–191.
- Carnacea, A., & Lozano, A. (Eds.). (2013). *Arte, intervención y acción social: La creatividad transformadora*. <https://issuu.com/>
- Dalley, T. (1987). *El arte como terapia*. Herder.
- Del Olmo, M. J. (2008). Área de música. La música como herramienta terapéutica. En R. Aranda (Ed.), *Atención temprana en educación infantil* (pp. 183–218). Wolters Kluwer.
- Díaz, S., & Montemayor, S. (Eds.). (2007). *La educación artística como instrumento de integración intercultural y social*. Ministerio de Educación y Ciencia.
- Gamero García, T., Díaz Santa María, Y., & Molina Saorín, J. (2023). La educación artística plástica desde la autoexpresión creativa para atender a la diversidad en las aulas. *Communiars. Revista de Imagen, Artes y Educación Crítica y Social*, 6(10), 37–47. <https://revistascientificas.us.es/index.php/Communiars/article/view/24208>
- García, C. (2012). ¿Qué puede aportar el arte a la educación? El arte como estrategia para una educación inclusiva. *ASRI: Arte y Sociedad. Revista de Investigación*, 1, 5–12.
- Gardner, H. (2005). *Inteligencias múltiples: La teoría en la práctica*. Paidós.
- Geoff, L. (2008). Modelling the relationships between emotional responses to, and musical content of, music therapy improvisations. *Psychology of Music*, 36(1), 25–45.
- Grahn, J. A., & Brett, M. (2007). Rhythm and beat perception in motor areas of the brain. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 19, 893–906.
- Guerra Lisi, S. (1988). *La integración interdisciplinar del deficiente*. CEAC.
- IBSA (Asociación Internacional de Deportes para Invidentes). (1989). *Manual IBSA*. ONCE.
- López, M., & Augustowsky, G. (2007). El negro es el color, o ¿para qué dibujan los niños? *Arteterapia. Papeles de Arteterapia y Educación Artística para la Inclusión Social*, 2, 217–232.
- Martos, D. (2018). Las diversidades funcionales en educación física: Propuestas críticas para la provocación y la inclusión. En E. Lorente & D. Martos (Coords.), *Educación física y pedagogía crítica: Propuestas para la transformación personal y social* (pp. 141–166). Universitat de València.
- Mediavilla Naranjo, E. (2021). Construcciones del cuerpo y las artes para una educación infantil transformadora. *Arteterapia. Papeles de Arteterapia y Educación Artística para la Inclusión Social*, 16, 23–32. <https://doi.org/10.5209/arte.71778>
- Muntaner, J. J. (2010). De la integración a la inclusión: Un nuevo modelo educativo. En P. Arnaiz et al.

- (Coords.), *25 años de integración escolar en España: Tecnología e inclusión en el ámbito educativo, laboral y comunitario*. Consejería de Educación, Formación y Empleo. <https://tinyurl.com/ybrfsuuuj>
- Pasarín Lavín, T., García Fernández, T., Abín Álvarez, A., & Rodríguez Pérez, C. (2023). El rol de la creatividad en las necesidades específicas de apoyo educativo (NEAE). En *Nuevos enfoques de aproximación a la investigación e intervención en contextos educativos* (pp. 911–922). Dykinson.
- Ríos Hernández, M. (1994). Los juegos sensibilizadores: Una herramienta de integración social. *Apunts*, 38, 93–98.
- Ríos, M. (2017). L'esport com a recurs educatiu en la inclusió social. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 65, 44–56.
- Ros, N. (2004). El lenguaje artístico, la educación y la creación. *Revista Iberoamericana de Educación*, 35(1), 1–8. <https://doi.org/10.35362/rie3512901>
- Ros, N., & Iannone, N. (2010). Formación y capacitación docente en educación artística: Dos propuestas pensadas desde el profesorado y licenciatura en educación inicial para trabajar los nuevos escenarios educativos. *Revista Iberoamericana de Educación*, 52(2), 1–10.
- Torralba Jordán, M. A. (2004). *Atletismo adaptado para personas ciegas y deficientes visuales*. Paidotribo.
- VVAA. (2004). *La escuela inclusiva: Prácticas y reflexiones*. Graó.
- VVAA. (2007). *La educación artística como instrumento de integración intercultural y social*. Ministerio de Educación y Ciencia.
- VVAA. (2010). *Arte contemporáneo y educación especial*. Ajuntament de Lleida & Centre d'Art La Panera.